

կատարուեցաւ հարցաքննութիւնը: Առաջին բանտը կը գտնուի եկեղեցիին հիւսիսային կողմը, խցանման փոքրիկ տեղ մը, ուր կայ պատարագանետոյց սեղան, ներքեւը բոլորակ փոս մը, յատակը և շրջապատը գեղեցիկ և քանդակածոյ մարմարիոններով զարդարուած և մշտավառ կանթեղներով լուսաւորուած: Յիշուած կճեայ չորս քարերը յիշատակուած են 1831 ին Ս. Հրեշտակապետի տեսուչ վանցի Բարսեղ վրդ.էն, ինչպէս կ'երևի յիշատակարանէն:

Գ. Ովսաննայի փարք.

Այս քարը կը գտնուի եկեղեցիին արևելեան կողմը պատէն դուրս աջակողմի անկիւնը. նոյն քարը բացուածք մը ունի մարդու բերանին նման: Հաննէ վրդ. հետեւալ կերպով բացատրութիւն կու տայ այս մասին. «Քրիստոսի՛ իշով և յաւանակով այս տեղէն անցած ժամանակ ամբոխը կ'աղաղակէր ըսելով. «օրհնեալ որ զայ թագաւորդ յանուն Տեառն». փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոր. վա՛րդապետ, սաստէ՛ քու աշակերտներուդ. պատասխան կու տայ Յիսուս և կ'ըսէ. «կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ատոնք լռեն, քարերը պիտի աղաղակեն». և աւանդութենէ զրոյց մը կայ թէ յիսուսայի փարք մին էր այդ քարերէն որ լեզու ելան ու ըսին. «խաղաղութիւն յերկինս և փառք ի բարձունս»»: Այս քարն ալ նմանապէս բարեպաշտներու յարգանքի առարկայ եղած է:

4. Հրեշտակապետի վանքին հայկական ծագումը.

Ս. Հրեշտակապետի վանքը անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր հայկական սեպհականութիւն եղած է և և՛ մինչեւ ցարդ: Պատմական որոշ արձանագրութիւն չունինք անոր հիմնարկութեան մասին, բայց աւանդութիւնը և Անաստաս վրդ.ի ցուցակը բաւական են հաստատելու թէ Ս. Հրեշտակապետի հայկական վանքն ու եկեղեցին հիմնարկուած են Հայոց ձեռքով: Jérusalem Nouvelle ի հեղինակները կը յիշատակեն զրոյց մը (Բ. հատ. էջ 50) թէ քրիստոնեայ Հայաստանի նախկին թագաւորներէն մին, իր նեղուած միջոցին դիմած է Գարրիէլ և Միքայէլ հրեշտակապետաց, որ անոր օգնած և պայման դրած են որ փոխարէն